

Functie- en competentieprofiel dorpsondersteuner

Inleiding

Door het hele (platte)land zijn initiatieven ontstaan rondom ondersteuners van leefgemeenschappen. Daarvoor worden diverse benamingen gebruikt zoals dorpsondersteuner, buurtondersteuner, dorpscoördinator, dorpsregisseur, maatwerker of naoverhulp. In dit schrijven spreken wij van dorpsondersteuner, waarbij het woord dorp gebruikt wordt als *pars pro toto* voor leefgemeenschap. Taalkundig wordt de dorpsondersteuner als vrouwelijk beschouwd.

Het initiatief voor het schrijven van dit functie- en competentieprofiel is genomen door betrokken personen en organisaties en opgepakt door Nederland Zorgt Voor Elkaar, die daarvoor een werkgroep in het leven heeft geroepen. Er zijn diverse bijeenkomsten georganiseerd om dorpsondersteuners met elkaar in contact te brengen, initiatiefnemers te ondersteunen en om samen te verkennen wat nodig is voor verdere ontwikkeling.

Eén van de stappen in die ontwikkeling is het beschrijven van functies en competenties. Dat helpt leefgemeenschappen bij de oriëntatie op, en de organisatie van ondersteuning. Essentieel daarbij is de inbedding in de lokale gemeenschap. De aansturing van de dorpsondersteuner moet geborgd zijn in de gemeenschap. Dat kan op verschillende manieren,

maar in dit profiel vatten we dat samen onder *de klankbordgroep*. De dorpsondersteuner vormt de handen en voeten van de klankbordgroep voor wie hetzelfde functieprofiel geldt. Dus lees overal waar *dorpsondersteuner* staat: *dorpsondersteuner en klankbordgroep*.

In dit profiel staan de functies beschreven die, in de optiek van de werkgroep, horen bij de dorpsondersteuner. Maar niet alle functies hoeven door de dorpsondersteuner uitgeoefend te worden. Dat is afhankelijk van lokale prioriteiten en beperkingen.

De arbeidsvoorwaardelijke kant van de functie van dorpsondersteuner blijft in dit profiel buiten beschouwing.

De competenties in dit profiel komen voort uit de functies en zullen voorlopig niet aan één bepaalde (voor)opleiding gekoppeld kunnen worden. Wel kunnen deze competentiebeschrijvingen gebruikt worden voor het inrichten van bij- en nascholing voor dorpsondersteuners. In deze profielbeschrijving is onder punt 1 een competentie uitgewerkt tot het detailniveau van kennis, vaardigheid en attitude, zoals dat in het onderwijs wordt gehanteerd. De uitwerking van de andere competenties is pas nodig op het moment dat onderwijs wordt ingericht.

De hoofdfuncties in de dorpsgemeenschap

1. Centrale vraagbaak

De dorpsondersteuner:

1. is bekend en herkenbaar als ondersteuner;
2. spreekt en verstaat dezelfde taal/dialect;
3. gedraagt zich zoals een vertrouwenspersoon dat hoort te doen;
4. weet ook waarmee zij zich *niet* moet bemoeien;
5. is laagdrempelig en goed bereikbaar;
6. houdt de sociale kaart bij;
7. herkent zaken als armoede, eenzaamheid en laaggeletterdheid en de oorzaken daarvan en organiseert waar mogelijk, vormen van ondersteuning.

2. Bevordering van de sociale cohesie

De dorpsondersteuner:

8. bouwt verder op de kracht van de gemeenschap en heeft een signaalfunctie voor ontwikkelkansen en problemen in de gemeenschap;
9. zoekt vrijwilligers en coördineert en ondersteunt hun activiteiten;
10. is contact- en steunpunt voor maatschappelijke initiatieven;
11. heeft overzicht over, en houdt contact met lokale verenigingen;
12. legt aan de gemeenschap verantwoording af in een open communicatie (zegt wat ze doet en doet wat ze zegt);
13. neemt deel in de (organisatie van) zorgverlening aan kwetsbare inwoners.

3. Verbinding tussen leef- en systeemwereld

De dorpsondersteuner:

14. hanteert op de juiste wijze het onderscheid tussen 'normale' hulp van de eigen omgeving en hulp die van professionals of instanties moet komen;
15. helpt mantelzorgers de weg te vinden;
16. werkt samen met professionals in welzijn en zorg;
17. is op de hoogte van lokale en landelijke ontwikkelingen in wonen, welzijn en zorg als onderdeel van het bevorderen van leefbaarheid in dorpen en wijken;
18. ondersteunt het WMO-loket van de gemeente, eventueel met mandaat¹.

1. functies die gelden voor de dorpsondersteuner in dienst van de gemeente

De dorpsondersteuner:

1. heeft een HBO werk- en denkniveau
 - *Kennis: heeft de nodige kennis van het sociale domein of kan deze vlot verwerven.*
 - *Vaardigheid: kan kennis van het sociale domein toepassen en beschikt daarvoor over de volgende sociale vaardigheden: empathie, tact, besluitvaardigheid, laagdrempeligheid, discretie, privacybewustzijn, ordelijkheid, creativiteit, flexibiliteit en afspraken nakomend.*
 - *Attitude: zoekt reflectie, kan omgaan met feedback en is klantgericht.*
2. beheerst gesprekstechnieken zoals nodig bij vraagverheldering, rouwondersteuning, slecht nieuws, conflicthantering;
3. kan voldoende nabij zijn en toch de eigen grenzen bewaken;
4. kan leefwereld en systeemwereld verbinden;
5. kan omgaan met wet- en regelgeving in het sociale domein;
6. kent haar (bescheiden) rol bij een crisis of conflict in de leefgemeenschap;
7. herkent het collectieve aspect van een individueel probleem;
8. kan (multidisciplinair) samenwerken;
9. kan de sociale kaart opstellen en gebruiken;
10. kan omgaan met diversiteit (cultuur, seksuele identiteit, geloof etc);
11. beheerst de relevante digitale systemen;
12. zoekt en gebruikt reflectie voor verdere zelfontwikkeling.

De organisatie:

1. heeft een (klankbord)groep uit de leefgemeenschap om zich heen;
2. wordt financieel en organisatorisch ondersteund door de gemeente.

